

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. *Republička radiodifuzna agencija (RRA)*

1.1. Aktivnosti Republičke radiodifuzne agencije obrađene su, jednim delom, kroz odeljak o implementaciji Zakona o radiodifuziji.

1.2. Na sednici održanoj 3 februara, Savet RRA doneo je odluku da od Republičke agencije za elektronske komunikacije zahteva donošenje odluke kojom bi kablovski operator SBB bio proglašen za operatora elektronske komunikacione mreže za distribuciju i emitovanje medijskih sadržaja koji je dužan da prenosi određene televizijske programe na lokalnom nivou u Novom Sadu i Kikindi. Na ovaj način otvorena je procedura koja bi mogla da razreši sporove koji se trenutno vode između SBB-a i pojedinih lokalnih televizija u ova dva grada, a posebno TV Kanal 9 u Novom Sadu i VK Televizije u Kikindi. Naime ove dve televizije su javno protestovale povodom odluke dominantnog kablovskog operatora u svojim gradovima da ih isključi iz svoje kablovske ponude. Ranije, prošle godine, Republička agencija za elektronske komunikacije objavila je svoj izveštaj o analizi maloprodajnog tržišta distribucije medijskih sadržaja, iz koga proizilazi da u Srbiji uslugu distribucije medijskih sadržaja nudi 81 registrovani operator, od čega 76 operatora kablovskih distributivnih mreža, 2 IPTV operatora i 3 DTH operatora. Pri navedenom, 7 najvećih operatora zauzima preko 85% tržišta, od kojih SBB u dužem vremenskom roku ostvaruje visoko i stabilno tržišno učešće od preko 50%. Polazeći od navedenog, Ratel je doneo odluku kojom je SBB odredio za operatora sa značajnom tržišnom snagom na ovom tržištu i nametnuo mu obaveze zabrane obračunavanja prekomernih cena, zabrane ometanja ulaska na tržište ili ograničavanja konkurencije previsokim ili preniskim cenama, zabrane davanja neopravdane prednosti određenim krajnjim korisnicima, ograničavanja maloprodajnih cena, pribavljanja saglasnosti Ratela za način formiranja i promenu cena usluga u slučaju njihovog vezivanja, kontrolu individualnih tarifa i troškovno zasnivanje cena, odnosno njihovo zasnivanje na cenama na uporedivim tržištima. Ovo, međutim, nije rešilo problem koji postoji na drugoj strani, budući da je i dalje bilo pritužbi da SBB zaključuje ugovore o distribuciji pod različitim uslovima sa različitim televizijama, odnosno pružaocima sadržaja. Tako je i došlo do situacije da su pojedini operatori sa lokalnim ili regionalnim dozvolama za zemaljsko emitovanje televizijskog programa praktično ostali van

kablovske ponude, što je bilo posebno zabrinjavajuće u sredinama sa visokom penetracijom kablovskih distributivnih sistema, što su po pravilu urbane sredine koje su najinteresantnije za oglašivače. U Novom Sadu ovo je dovelo i do sudskog spora, u kome je SBB dva puta bio obavezivan i privremenim merama da vraća Televiziju „Kanal 9“ u distribuciju. Odluka RRA daje nadu da bi problem mogao biti rešen uvođenjem tzv. must carry obaveze dominantnom operatoru. Naime, u skladu sa članom 101. Zakona o elektronskim komunikacijama, Ratel može, na zahtev RRA, da odredi operatora elektronske komunikacione mreže za distribuciju i emitovanje medijskih sadržaja, koji je dužan da prenosi jedan ili više radijskih ili televizijskih programa, na nacionalnom, pokrajinskom, regionalnom ili lokalnom nivou, kada:

- značajan broj krajnjih korisnika koristi elektronsku komunikacionu mrežu tog operatora kao jedini ili prvenstveni način za primanje medijskih sadržaja, i
- je to neophodno radi ostvarivanja jasno određenih ciljeva od opšteg interesa, što utvrđuje organ nadležan za radiodifuziju, poštujući načela srazmernosti i javnosti.

Zahtev RRA u konkretnom slučaju predstavlja prvi korak u donošenju must carry rešenja koje će na teritoriji Novog Sada obuhvatiti Televiziju „Kanal 9“, TV „Delta“, TV „Mozaik“ i „Novosadsku TV“, a na području Kikinde „VK“ Televiziju i TV „Rubin“. Očekuje se da će u narednom periodu Ratel izvršiti analizu broja korisnika koji koriste elektronsku komunikacionu mrežu operatora SBB kao jedini ili prvenstveni način za primanje medijskih sadržaja, te na osnovu takve analize i doneti odgovarajuća must carry rešenja.

2. Republička agencija za elektronske komunikacije (Ratel)

Aktivnosti Republičke agencije za elektronske komunikacije obrađene su kroz odeljak o procesu digitalizacije.

DRŽAVNI ORGANI

3. Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva

U intervjuu za dnevni list „Danas“ od 31. januara 2012. godine, Predrag Marković, ministar kulture, informisanja i informacionog društva, izjavio je da realizacija Akcionog plana Medijske strategije teče po utvrđenim rokovima i da se već radi na Zakonu o elektronskim medijima, koji

bi trebalo da zameni važeći Zakon o radiodifuziji, da se završava rad na formiranju radne grupe za izradu novog Zakona o javnom informisanju, kao i da će se formirati još jedna radna grupa koja će raditi na pripremi Zakona o javnim servisima. Ministar je potvrdio i da je upućena inicijativa na adrese više ministarstava da preispitaju mogućnost izmene zakona iz njihove nadležnosti, a u skladu sa ciljevima strategije, ističe za „Danas“ Predrag Marković, ministar kulture, informisanja i informacionog društva. Takođe, prema njegovim rečima, završava se i rad na formiranju komisija koje će razmatrati pristigle prijave po raspisanim konkursima za sufinansiranje medijskih sadržaja. Međutim, uprkos ministrovom optimizmu, stiće se utisak da su kanali komunikacije ustanovljeni sa medijskim udruženjima tokom rada na Medijskoj strategiji prilično narušeni, budući da su medijska i novinarska udruženja, po svemu sudeći, o formiranju radnih grupa obavestena putem intervjua u novinama, a ne neposredno. Ovo ne uliva preveliko poverenje po pitanju transparentnosti rada na propisima čije je usvajanje najavljeno Akcionim planom uz Medijsku strategiju. Ovo tim pre što nije dovoljno jasno šta će biti prioriteta Vlade u radu na izmenama zakona, budući da Medijska strategija nije u odnosu na njih uvek krajnje i potpuno jasna. Takođe, ostaje veliko pitanje sudbine nacrtata, ako bi oni bili proizvedeni pre izbora nove Vlade, u situaciji u kojoj bi nova Vlada podrazumevala i promenu vladajuće koalicije, budući da opozicija nije bila uključena u rad na Medijskoj strategiji, niti se o njoj izjašnjavala na način koji bi mogao biti indikativan za razumevanje njenih ambicija i planova u ovom sektoru.

4. *Komisija za autorsko i srodna prava*

Nakon što je Komisija za autorsko i srodna prava svojim mišljenjem od 5.12.2011. godine našla da Predlog Tarife naknada koju naplaćuje Organizacija muzičkih autora Srbije – Sokoj za emitovanje muzičkih dela na radio i televizijskim stanicama obuhvata prava za koja Sokoj ima dozvolu izdatu od strane Zavoda za intelektualnu svojinu, kao i da je određena u skladu sa pravilima za određivanje Tarife, propisanim Zakonom o autorskom i srodnim pravima, i na taj način okončala tarifni spor koji je Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), kao reprezentativno udruženje radiodifuznih emitera, vodila sa Sokojem oko tarife naknada, nova tarifa Sokoja objavljena je u Službenom glasniku 23. decembra prošle godine i praktično se primenjuje od početka januara. Tarifa podrazumeva naknade u rasponu od 2,20% do 4,20% od prihoda za emitovanje televizijskog programa, odnosno u rasponu od 2,50% do 4,50% od prihoda za emitovanje radijskog programa. Od do sada važeće tarife, kojom emiteri takođe nisu bili zadovoljni, nova je jeftinija samo za televizije koje u svom programu emituju manje od 10% muzike. ANEM je najavio da će podneti tužbu kojom će pokušati da u sudskom postupku dokaže da mišljenje Komisije nije zasnovano na zakonu.

Krajem januara, međutim, ANEM je saopštio da je Upravni sud Srbije svojim rešenjem odbacio tužbu podnetu protiv Komisije za autorsko i srodna prava, kao nedozvoljenu. ANEM je najavio da će se obratiti Sokoju sa predlogom za obnavljanje pregovora o tarifi naknada, ali i da će podneti novu tužbu za poništaj tarife, sa predlogom za određivanje privremene mere kojom bi se odložila njena primena do donošenja sudske odluke. Nekako istovremeno, došlo je i do pokušaja neposrednog mešanja države u regulisanje iznosa naknada, tako što je Vlada Srbije usvojila predlog novih izmena Zakona o autorskom i srodnim pravima, kojima se drastično ograničavaju tarife naknada za javno saopštavanje. Koliko god ova mera bila ocenjivana kao predizborni marketinški trik vlasti sa ciljem dobijanja na popularnosti, i koliko god je u očekivanju raspisivanja izbora bilo nerealno očekivati da taj predlog uđe u skupštinsku proceduru, činjenica da su kolektivne organizacije svojim nezajažljivim tarifama izazvale ovakvu reakciju otvorio je i novi problem, problem opstanka sistema kolektivne zaštite autorskog i srodnih prava u Srbiji i njegove zaštite od preteranog državnog mešanja. ANEM je, sa svoje strane, početkom februara saopštio da su pregovori sa Sokojem obnovljeni, a Sokoj je, sa svoje strane, zastao sa ispostavljanjem faktura po novoj tarifi. U međuvremenu, Komisija za autorsko i srodna prava, koja je svojim problematičnim mišljenjem koje se, umesto na Zakon, pozivalo na „standarde za donošenje tarife koji su uglavnom opšteprihvaćeni u svetu i zasnivaju se na principima i preporukama Svetske organizacije za intelektualnu svojinu i CISAC-a“, a da se pri tom uopšte nije videlo o kojim principima i preporukama Svetske organizacije za intelektualnu svojinu i CISAC-a je reč, i izazvala čitav problem, uopšte se nije oglašavala. Podsećamo, pred Komisijom se i dalje vodi tarifni spor između Asocijacije nezavisnih elektronskih medija, kao reprezentativnog udruženja radiodifuznih emitera i OFPS-a, kolektivne organizacije za zaštitu srodnog prava proizvođača fonograma. Iz navedenog proizilazi da se problemi kolektivne zaštite autorskog i srodnih prava nastavljaju i dalje opterećuju medijsku scenu u Srbiji.